

DE VERLOREN FIETSER

TEKST EN FOTO: RODY VAN CALCK ILLUSTRATIE: CORNELIE GOGELIN

Edwin en ik zijn druk met het ontmantelen van ons ouderlijk huis. Vier weken terug hebben we onze demente vader naar het verzorgingshuis gebracht. In de gang staat de oude zwarte Raleigh Superbe uit 1978 werkloos op zijn baasje te wachten. De afgelopen twee jaar fietste mijn vader daar elke dag door weer en wind hele tochten mee. Vanwege zijn vorderende dementie had ik een GPS-tracker onder zijn zadel bevestigd. Een keer of tien in die twee jaar tijd heb ik hem na een te lange rit opgevist, of gered terwijl hij op een verlaten militair terrein als een hamster in een rad rondjes aan het draaien was. Als ik hem dan gevonden had, fiets achter in de auto, flesje water en een banaan in zijn handen gedrukt, zat hij uitgeput naast me: 'Tjonge, wat toevallig dat je mij tegenkomt na je lunch met je collega's zeg! Ik had nog best een stuk willen fietsen, maar ben ook moe, merk ik.' Bij het wegrijden zette ik dan een bluesnummer aan. Altijd hetzelfde nummer, vlot drumritme, geen poespas met de gitaarsolo (dat vond 'ie irritant), het kon de hele terugweg op *repeat* staan. Binnen no-time kwam de oude indorocker naast me weer tot leven en zat hij met z'n voeten op de maat mee te tappen: 'Lekker nummer, hoor.'

Vandaag heb ik de oude Rollei diaprojector in de woonkamer opgesteld om te scannen welke dia's van belang zijn. Ik druk op de afstandsbediening aan een draad. Klik. Klak. De zoveelste dia glijdt uit beeld en de carrousel schuift een tandje door. Een nieuwe afbeelding verschijnt op de muur. De dia toont Edwin op de vensterbank in de flat van opa en oma. Onze opa staat achter hem. De dia moet van begin 1968 zijn, opa overleed in augustus dat jaar, pas 61 jaar oud. Ik reken het uit: ik heb hem op 440 dagen gemist. Als zijn ziekte hem meer tijd had gegund, was er ook een foto geweest van mij met opa. Hij was vroeger de 'opa die ik niet gekend heb'. Een man op foto's, waar ik geen gevoel bij had. Tot ik hem een

paar jaar terug ben gaan aankijken en hij voor mij tot leven kwam. Toen kon ik hem ook bij zijn naam noemen: opa Dolf van Calck.

Het beeld blijft me trekken. Opa Dolf lijkt levensgroot in de projectie. Mijn hart bonst in mijn keel van spanning en toch doe ik het. Ik sta op, loop naar de muur en stap *in* het beeld. En dan sta ik naast mijn grootvader. Het licht dat uit de projector op mijn gezicht schijnt, verwacht me. Ik leg mijn hand op zijn schouder. Direct voel ik zijn verdriet en gemis in mijn lijf. Het verdriet van de met zijn wortels uit de Indische grond losgerukte man, gevluht naar een koud en kil land, waar hij de mooie verhalen en ook de verschrikkingen uit Indië zijn graf mee in zou nemen.

Ik ben benieuwd waar opa op de dia aan denkt. Zijn jeugd op Java? Hij had geen idee dat hij zijn voornaam zou gaan veranderen vanwege een dictator in Europa, en zeker geen idee van zijn naderende vertrek uit het land waar hij geboren en getogen was. Dankzij het weeshuis van Pa van der Steur waar hij woonde, kon Adolf de kweekschool volgen. Hij reisde voor zijn werkstage van zijn geboorteplaats Magelang midden-Java naar Surabaya oost-Java. Al snel kreeg hij daar het buurmeisje in het vizier. Josephine, die hij de liefkozend Noes noemde. Voordat hij zou terugkeren naar Magelang zei hij tegen Noes: 'Wacht op mij. Als ik klaar ben met mijn studie, kom ik je halen.' Noes wachtte, ze trouwden en vormden in welvaart en liefde een gelukkig en hecht gezin. Vijf kinderen kwamen er. Adolf was onderwijzer en Noes organiseerde sociale bijeenkomsten. Compleet geluk, totdat de Tweede Wereldoorlog in Azië uitbrak. Het gezin bracht de oorlogstijd in angst en beven als Buitenkampers door.

Ik zet de diaprojector uit. Ik sluit mijn ogen en denk aan de laatste keer dat ik mijn fietsende vader zou gaan redden.

Ik zit op kantoor in een vergadering. In mijn ooghoek zie ik mijn iPhone oplichten. Een notificatie van de GPS-tracker app. Mijn vader is de *geofence* uit gefietst. Ik mompel iets over toilet en loop de gang op. De app ververst elke minuut en dan is het fiets-icoontje op de kaart alweer een heel eind opgeschoven. Hij gaat richting de stad waar ik ben en de spanning in mijn lijf neemt toe. Ik ben elke fietstocht bang dat hem iets overkomt. Weet hij alle verkeersregels nog, heeft hij nog het benul om voor een stoplicht te stoppen? Mijn telefoon is elk moment van de dag opgeladen, en elk onbekend nummer neem ik tegenwoordig op in de vrees dat het een wildvreemde is die mijn vader heeft overreden. De vergadering is inmiddels afgelopen. Collega's lopen langs me heen op weg naar hun werkplek. Eén tikt me op mijn schouder, geeft me mijn aantekeningenboekje en pen die ik heb laten liggen: 'Gaat het? Is je pa weer on the loose?' Ik knik en kijk weer naar mijn telefoon. Met verbazing kijk ik naar de

route. Ik besluit om naar mijn auto te gaan en rijd naar de oude flat. Wanneer mijn vader de straat in peddelt haal ik opgelucht adem en vraag ik me af in welke tijd hij zich vandaag bevindt. Mijn boosheid over de onmacht van de ziekte vliegt me aan. Hoe is het mogelijk dat hem zo'n onwaardig einde aan het overkomen is? Via een jarenlang durende spiraal opgaan in vergetelheid. Een haast oneindig afscheid zonder dat ik nog in contact met hem kan zijn.

Terwijl mijn adem zakt bedenik ik me dat het tijd wordt voor de overgang naar een verzorgingshuis. Ter hoogte van de flat remt hij en blijft midden op straat staan, zijn zwarte fiets tussen de benen, handen op het stuur. Hij kijkt omhoog naar het raam van de woonkamer. Ziet hij dan zijn vader met Edwin voor het raam staan, net als ik op de dia? Ziet hij de achterkant van het beeld dat hij zelf maakte in 1968? Ik zucht diep en stap uit mijn auto met mijn vaste smoes:

'Hé pap. Wat een toeval zeg. Kom ik terug van een lunch met collega's, zie ik jou hier fietsen.'

Mijn vader draait zijn hoofd. Er staan tranen in zijn ogen. Het duurt even voordat hij in het hier en nu is.

'Je opa is dood' zegt hij. 'Ik mis hem.'

Hij slikt, kijkt me aan; de man die niet bij zijn gevoel kon komen. En ik voel de niet genomen rouw van de man die op zijn 24^e zijn vader verloor, die geen liefde kon geven en niet over gevoel of verdriet kon praten...

'Fijn dat je me gevonden hebt. Ik miste jou ook al. Ik ben zo moe van het fietsen. Wil je me naar huis brengen alsjeblieft?' 🙏

Jonny Lang
Matchbox